

MEDIT

COOPERARE TRANSNAȚIONALĂ PENTRU INTOARCEREA LUCRĂTORILOR ROMÂNI

**Libera circulație a forței de muncă internă a Statelor
Membre ale Uniunii Europene**

Ce înseamnă „libera circulație a forței de muncă”?

Libera circulație a muncitorilor permite cetățenilor Uniunii Europene căutarea unui loc de muncă într-un alt Stat al Uniunii europene, desfășurarea unei activități profesionale fără a avea nevoie de un permis de muncă, are dreptul de a trăi în acest stat în acest scop, de a rămâne chiar și când activitatea profesională a luat sfârșit și de a beneficia de același tratament al cetățenilor naționali în ceea ce privește accesul la locurile de muncă și condițiile de muncă, cât și orice alt avantaj social și fiscal care poate ușura integrarea în statul gazdă.

Libera circulație a muncitorilor este reglementată de articolul 39 al Tratatului CE și a fost dezvoltată de dreptul secundar, în special de regulamentul nr. 1612/68 care privește libera circulație a muncitorilor în cadrul Comunității și de directiva 2004/38/CE care privește dreptul cetățenilor Uniunii și a rudelor acestora de a circula și de a locui liber pe teritoriul Statelor Membre.

Cui i se aplică articolul 39 al tratatului CE?

Articolul 39 al tratatului CE se aplică așa numiților „muncitori emigranți”, adică acei cetățeni ai Uniunii Europene care pleacă din propriul stat pentru a munci într-un alt Stat membru. Se aplică și cetățenilor Uniunii Europene care se întorc în țara de origine după ce și-au exercitat dreptul de liberă circulație, dar nu interesează persoanele care nu au părăsit propriul stat.

Un muncitor este o persoană care:

- ✗ desfășoară o activitate reală și efectivă;
- ✗ este sub conducerea altei persoane;
- ✗ este remunerată.

Sunt considerați muncitori și cei care desfășoară o activitate sportivă la nivel profesional.

Muncitorii autonomi, studenții, pensionarii sau persoanele inactive care sunt incluse în domeniul de aplicare al articolului 39 al tratatului CE, ci în cel al prevederilor dreptului comunitar.

Există restricții în exercitarea dreptului la libera circulație?

Da, mai multe, printre care:

- restricții din motive de ordine publică, siguranță și sănătate publică;
- câteva restricții care privesc posibilitatea muncitorului de a lucra în administrația publică a statului gazdă.

Dreptul la libera circulație este valabil și pentru noile State Membre ale Uniunii Europene?

Dreptul la libera circulație a muncitorilor din, spre și între statele care au aderat la Uniunea europeană la data de 1 mai 2004 (Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Republica Cehă, Slovacia, Slovenia și Ungaria) și la data de 1 ianuarie 2007 (Bulgaria și România) poate fi limitat pe o perioadă tranzitorie maximă de șapte ani de la aderare.

Lărgirea: dispoziții tranzitorii

Dispozițiile tranzitorii ale tratatelor din data de 16 aprilie 2003, care privesc aderarea Statelor Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Republica Cehă, Slovacia, Slovenia și Ungaria, și din data de 25 aprilie 2005, care privesc aderarea Statelor Bulgaria și România, prevăd că în următorii doi ani de la aderarea accesul la piața muncii a statelor care aparțin deja Uniunii Europene depinde de legislația și politica națională a acestora din urmă. Practic, aceasta înseamnă că un muncitor dintr-unul din noile State membre va trebui să solicite probabil un permis de muncă.

Măsurile naționale pot fi prelungite pe o perioadă ulterioară de trei ani, după care un Stat membru poate continua să le aplice pentru încă doi ani dacă notifică Comisiei perturbări grave ale propriei piețe a muncii.

Regimurile tranzitorii nu pot depăși o perioadă maximă de șapte ani.

Prevederile în Italia

Ședere pe o perioadă până la trei luni

Toți cetățenii Uniunii Europene (inclusiv cei care provin din România și din Bulgaria) pot intra și pot locui în Italia până la trei luni fără nici o formalitate. Pentru aceste persoane nu este necesară nici o viză de intrare, ci este de ajuns să aibă un document de identitate valabil în momentul intrării pe teritoriul Statului.

Dreptul la liberă circulație este recunoscut și rudelor extracomunitare ale cetățeanului Uniunii Europene dacă este însoțite sau se alătură acestuia în Italia, atâta timp cât deține un pașaport valabil și, în cazurile necesare, o viză de intrare (în acest caz viza este eliberată în mod gratuit și cu prioritate față de alte cereri). Viza nu este necesară în cazul în care persoana străină respectivă deține deja un permis de ședere pentru ruda cetățeanului comunitar. Pentru perioade de ședere mai mici de trei luni nu este necesară nici o altă formalitate de îndeplinit din partea rudei extracomunitare a cetățeanului Uniunii Europene.

Ședere pe o perioadă mai mare de trei luni

Cetățeanul comunitar are drept de ședere în Italia pe perioade cu durată mai mare de trei luni când:

- desfășoară o activitate profesională subordonată sau autonomă pe teritoriul Statului;

Dispune pentru sine și pentru rudele sale, de resurse economice care să îi permită să nu devină o cheltuială pentru asistența socială pe perioada șederii și a unei asigurări sanitare, sau titlu echivalent, care acoperă toate riscurile în domeniul sănătății pe teritoriul național;

- este înscris la un institut public sau privat pentru a urma un curs de studii sau de formare profesională și dispune de resurse suficiente (de atestat printr-o declarație sau un alt document corespunzător) sau a unei asigurări sanitare, sau titlu echivalent, care acoperă toate riscurile în domeniul sănătății pe teritoriul național;

- este o rudă care însoțește sau se alătură unui cetățean an Uniunii Europene care are drept de ședere pe o perioadă mai mare de trei luni.

Ședere pe o perioadă mai mare de trei luni

Cetățeanul Uniunii Europene care intenționează să locuiască în Italia pe o perioadă mai mare de trei luni trebuie să solicite înscrierea la Primărie. Pentru înscriere, pe lângă documentele prevăzute de legislația în vigoare pentru cetățenii italieni (Legea n. 1228/54 și D.P.R. n. 223/89) este solicitată și o documentație specifică în funcție de condițiile indicate de dreptul de ședere, adică:

- în ipoteza unei șederi din motive profesionale: documentația care atestă activitatea profesională desfășurată. Cetățenii din România și Bulgaria vor trebui să prezinte certificatul eliberat de Biroul Unic pentru Imigrație, pentru exercitarea activităților profesionale pentru care se cere certificatul de muncă;
- în caz de ședere fără a desfășura o activitate profesională sau din motive de studiu sau formare, este necesară prezentarea disponibilităților resurselor financiare suficiente pentru ședere, pentru sine, și eventual, pentru propriile rude. În plus față de condiția venitului, este necesară prezentarea documentației care atestă deținerea unei polițe de asigurare sanitară care acoperă cheltuielile sanitare și, în caz de ședere pe motive de studiu, documentația care atestă înscrierea la instituția publică sau privată recunoscută;
- în cazul unei rude al unui cetățean al Uniunii Europene cu cetățenia unui Stat Membru, dar fără drept de ședere autonom, în scopul înscrierii la Primărie, este necesar un document care să ateste calitatea rudă sau rudă însărcinată.
(calitate care poate fi certificată și prin auto-certificare).

Dreptul de ședere permanentă

Cetățeanul Uniunii care a locuit legal și continuu, timp de cinci ani, pe teritoriul național, dobândește un drept de ședere permanentă.

Atestarea dreptului de ședere permanentă este eliberată de Primăria de reședință în termen de 30 de zile de la cererea depusă de persoana interesată.

Și rudele extra-comunitare ale cetățeanului European dobândesc dreptul de ședere permanentă în cazul în care a locuit pe teritoriul național timp de cinci ani, legal și în mod continuu, împreună cu cetățeanul Uniunii Europene.

ACCESUL LA PIAȚA MUNCII A CETĂȚENILOR COMUNITARI

Cetățenii celor 25 de State deja membre ale Uniunii Europene înainte de data de 1 ianuarie 2007, pot fi angajați în mod regulat fără a fi necesară solicitarea nici unui certificat. Pentru angajarea acestor muncitori este solicitată doar îndeplinirea măsurilor prevăzute pentru angajarea muncitorilor italieni (comunicare de angajare către centrele pentru ocuparea forței de muncă cu cel puțin o zi înainte de încheierea relației de muncă după cum este prevăzut de legea nr. 296/2006, înregistrarea la instituția de asigurări sociale).

Regimul tranzitoriu pentru cetățenii români și bulgari

Față de cetățenii proveniți din România și din Bulgaria, State care au aderat la Uniunea Europeană la 1° ianuarie 2007, a fost stabilită în mod tranzitoriu o procedură specifică pentru angajarea forței de muncă în anumite domenii de activitate.

Regimul tranzitoriu indicat mai sus prevede deschiderea imediată a următoarelor domenii de activitate:

- agricol și turistic hotelier;
- activitatea casnică și de asistență a persoanelor;
- construcții;
- metal-mecanică;
- de conducere și foarte calificat.

În același fel este prevăzută deschiderea imediată a activității sezoniere.

Pentru toate domeniile de producție restante, angajarea lucrătorilor români și bulgari are loc printr-o procedură simplificată prin prezentarea prin trimitere poștală (recomandată cu confirmare de primire) din partea angajatorului către Biroul unic pentru imigrație, împreună cu o cerere de certificare.

Regimul tranzitoriu pentru cetățenii români și bulgari

Prin circulara conjunctă nr. 2 din data de 20 ianuarie 2010 a Ministerului de Interne și a Ministerului Muncii și Politicilor Sociale, Italia a decis să continue să se folosească de regimul tranzitoriu pentru încă un an, până la data de 31 decembrie 2010 pentru liberalizarea completă a muncii subordonate.